

▲ Utworzenie Raytheon Technologies stworzyło jeden z większych globalnych podmiotów z obszaru obronności. Jednym z jego bardziej znanych rozwiązań jest system obrony powietrznej *Patriot*. Na zdjęciu wyrzutnia *Patriot M901* ze składu US Army Europe prezentowana podczas MSPO 2020.

Raytheon Technologies

– od aktywności biznesowej do prospołecznej

MARIUSZ CIELMA I

Połączenie Raytheon Corporation i United Technologies, firm szczególnie wyspecjalizowanych odpowiednio w sektorze obronnym i lotniczym, zapewni nowe możliwości, daleko wykraczające poza kontynent amerykański. I takie są zapowiedzi Amerykanów. Raytheon Technologies ma ambicje i narzędzia, aby to zrealizować i zdefiniować przyszłość obronności i lotnictwa. Efekt skali i synergii potencjałów mierzyć można zatrudnieniem na poziomie 195 tysięcy pracowników, w tym 60 tysięcy inżynierów działających w dużej mierze w zaawansowanych technologiach. To musi wpłynąć na kolejny impuls innowacyjny i nowe technologie wyniesione z laboratoriów na linie produkcyjne. Dążeniem jest oferowanie zaawansowanych, kompletnych systemów, dostosowanych do wymagań użytkownika. W przypadku rozwiązań militarnych, wypełniających wszystkie potrzeby działań wobec agresora: od wykrycia, poprzez identyfikację, śledzenie i w końcu zwalczanie zagrożenia. Wszystko od jednego dostawcy. Rozbudowany zakres oferty pozwoli również na kompleksową obsługę posprzedażową, obecnie kluczowy, długoterminowy segment w przychodach firm. Pod względem organizacyjnym Raytheon Technologies podzielono na cztery elementy: Raytheon Missiles & Defense, Pratt & Whitney, Collins Aerospace Systems oraz Raytheon Intelligence & Space. Pierwsze trzy obecne są w Polsce.

NIE TYLKO PATRIOT

Raytheon Missiles & Defense w praktyce nie trzeba Czytelnikom NTW szerzej przedstawiać. Chociaż nazwa działu jest nowa (powstał z połączenia Raytheon Integrated Defense Systems oraz Raytheon

Raytheon Technologies zainaugurował swoją działalność w kwietniu 2020 roku. To jednak tylko formalnie nowy podmiot na rynku. W ramach równorzędnego połączenia dokonano integracji istniejących od lat gigantów w postaci Raytheon Corporation oraz United Technologies. Jak przystało na podmiot o globalnym zasięgu, fuzja ta ma swoje odbicie także w naszym kraju. Raytheon i United Technologies były bowiem od lat obecne w Polsce, zatrudniając ponad 8,5 tysiąca osób w kilku zakładach i coraz aktywniej włączając się także w działania prospołeczne. Obecnie tę działalność kontynuuje Raytheon Technologies.

Missiles Systems), chodzi o dobrze znane zbrojenio-we marki wprowadzone, zamówione czy oczekiwane jako przyszłe wzmocnienie Sił Zbrojnych RP.

W przypadku Polski mowa przede wszystkim o zakontraktowaniu najnowszych rozwiązań dostępnych dla systemu obrony przeciwlotniczej i przeciw-rakietowej *Patriot*. Dwie baterie, nabywane w ramach programu *Wisła*, trafić mają do Polski do końca 2022 roku. Dla wzmocnienia obecności i skuteczności w 2019 roku powołano biuro amerykańskiej firmy w Warszawie. Współpraca ma formę związaną z wpięciem polskich podmiotów prywatnych i państwowych do łańcucha dostawców *Patriot Global Solutions*, ale i bezpośrednio dotyczy realizacji programu *Wisła*. W tym pierwszym przypadku zlecenia w polskim przemyśle nastąpiły na długo przed podpisaniem kontraktu na *Wisłę*. To z pewnością interesujący i perspektywiczny kierunek współpracy, bowiem na świecie system *Patriot* użytkuje 16 państw.

Do grupy tej należy spółka TELDAT, która współpracę z Raytheon Missiles & Defense rozpoczęła jeszcze w 2014 roku. Współpraca ta do chwili obecnej jest kontynuowana w zakresie wojskowych routerów umożliwiających komunikację sieciową w ramach systemu *Patriot*. Za jakość tej współpracy spółka TELDAT honorowana była wyróżnieniem Raytheon dla podmiotów wywiązujących się ze swoich zadań

na najwyższym poziomie. W 2016 roku z kolei spółka PIT-RADWAR uzyskała umowę na produkcję nowo opracowanych anten swój-obcy (IFF) dla systemu *Patriot*. Pierwszą powstałą w Polsce antenę zintegrowano z radarem w 2019 roku. W tym samym roku podpisano także umowę produkcyjną na wytwarzanie anten IFF na potrzeby realizacji zleceń nie tylko dla Polski, ale i Szwecji czy Rumunii.

Duża część umów dotyczących programu *Wisła* zawarto w ostatnich kilkunastu miesiącach, zgodnie z harmonogramem realizacji zadania. Na pewno należy wymienić spółkę Huta Stalowa Wola S.A., odbiorcę technologii niezbędnych do podjęcia produkcji wyrzutni raketowych M903 przeznaczonych dla dwu wspomnianych baterii *Patriot*. Zakłady Mechaniczne Tarnów z kolei podpisały umowę dotyczącą produkcji słowników liniowych i obrotowych do wspomnianych wyrzutni. W tym zadaniu uczestniczą także Wojskowe Zakłady Elektroniczne S.A., odpowiadające za produkcję i integrację zestawów modułów elektroniki DLTM (*Data Link Terminal Module*) przeznaczonych dla M903.

Polskie firmy dostarczą także elementy zabezpieczenia technicznego systemu *Patriot*. W ramach obecnie podpisanych umów firma Demarko dostarczy naczepy, na których zamontowane zostaną kontenery firmy Agregaty PEX-POOL PLUS. Zaprojektowano

waniem wnętrza tych kontenerów (mieszczących części zamienne, narzędzia i sprzęt pomiarowo-badawczy) zajmie się z kolei Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Centrum Techniki Morskiej, a zakłady WZŁ-1 wyposażą ich wnętrza, a następnie przeprowadzą integrację i testy poszczególnych komponentów.

Podpisane umowy umożliwią nie tylko współpracę przy programie *Wisła*, ale pozwalają na dołączenie przez polskie firmy do grona kwalifikowanych dostawców Raytheon Missiles & Defense. Dotychczas podpisano umowy z 9 polskimi podmiotami, spodziewane są kolejne kontrakty.

Takich potencjalnych pól współpracy Raytheon Technologies z partnerami polskimi w obszarze systemów uzbrojenia jest zdecydowanie więcej. Na przykład znane są u nas pociski powietrze-powietrze AIM-9X czy AIM-120 AMRAAM, w które uzbrojone są polskie „Jastrzębie” i które mogą znaleźć się także na uzbrojeniu polskich F-35. WOT otrzyma niedługo produkowane przez Raytheona w konsorcjum pociski przeciwpancerne *Javelin*, trwają rozmowy o artyleryjskiej amunicji precyzyjnej *Excalibur* dla armatohaubic *Krab*, a wielu widziałoby na pokładach polskich okrętów bojowych pociski manewrujące *Tomahawk*. To niektóre, zapewne bardziej rozpoznawalne i niewątpliwie docenione przez użytkowników produkty znajdujące się w ofercie Raytheon Technologies.

HOMPOONENT LOTNICZY

Inny model obecności w Polsce występuje w przypadku podmiotów wchodzących pierwotnie w skład United Technologies i dotyczy przede wszystkim branży lotniczej. Obejmuje on producenta lotniczych silników Pratt & Whitney (m.in. do F-16 czy F-35) oraz skupionej na wojskowej elektronice firmy Collins Aerospace.

Polskie zakłady Pratt & Whitney mają kilka lokalizacji. Kluczowe w nich znaczenie ma producent elementów do lotniczych jednostek napędowych ulokowany w Rzeszowie. Prócz wytwarzania na potrzeby rynków globalnych, P&W Rzeszów jest także ważnym podmiotem w utrzymaniu w sprawności starszego sprzętu latającego znajdującego się w Siłach Zbrojnych RP (śmigłowce W-3/Mi-2, samoloty *Bryza*). Warto dodać, że firma ma także własny

dział badawczo-rozwojowy. Z kolei Pratt & Whitney AeroPower Rzeszów zajmuje się wytwarzaniem, modyfikacją i remontami pomocniczych agregatów zasilających (Auxiliary Power Units). Następne zakłady Pratt & Whitney znajdują się w Kaliszu, gdzie również wytwarza się m.in. elementy do silników lotniczych oraz w Niepołomicach, będących głównym dostawcą dla Amerykanów w zakresie zespołów rurowych przeznaczonych do silników. Pratt & Whitney dysponuje w Polsce zakładami zatrudniającymi kilka tysięcy pracowników.

Jeszcze w 2016 roku Raytheon nawiązał współpracę ze zrzeszającym rodziny poległych na misjach żołnierzy stowarzyszeniem „Pamięć i przyszłość”. Głównym jego celem jest wsparcie dla rodzin oraz pomoc dzieciom. Raytheon przekazuje stowarzyszeniu darowizny na realizację określonych celów, głównie edukacyjnych i terapeutycznych.

W zakresie edukacji również w 2017 roku Raytheon zawarł wieloletnią umowę z Centrum Nauki Kopernik na stworzenie Fablabu edukacyjnego przeznaczonego do nauki projektowania i budowy przed-

▲ Skala aktywności Raytheon Technologies to również obecność przy kluczowych amerykańskich programach, jak samolot bojowy F-35, gdzie koncern dostarcza m.in. silniki (Pratt & Whitney), uzbrojenie (Raytheon Missiles & Defenses) oraz elementy awioniki (Collins Aerospace).

Collins Aerospace zainwestował w naszym kraju w dwa zakłady. Pierwszy znajduje się we Wrocławiu i zajmuje się wytwarzaniem układów paliwowo-regulacyjnych silników lotniczych oraz innych układów i elementów przeznaczonych dla statków powietrznych. Firma posiada także własny dział badawczo-rozwojowy. W skład Collins Aerospace wchodzi również zakłady Goodrich Aerospace Poland sp. z o.o. zajmujące się produkcją podwozi do samolotów i innych komponentów na potrzeby branży lotniczej.

BIZNES TO NIE WSZYSTKO

Można powiedzieć, że Raytheon Technologies, dzięki tradycjom swoich polskich zakładów, obecny jest w Polsce od lat. Prócz prowadzonych działań biznesowych, planując dłuższą obecność w naszym kraju, prowadzi także działalność prospołeczną. Działania te koncentrują się na dwóch obszarach: wsparciu weteranów i rodzin żołnierzy poległych na misjach oraz promowaniu i popularyzacji wśród dzieci i młodzieży nauk ścisłych, inżynierii i matematyki (tzw. STEM).

◀ W ramach programu F-35 wchodząca w skład RTX firma Collins Aerospace dokonała przełomu w wyposażeniu awionicznym samolotów bojowych. Dotychczasowy wyświetlacz HUD w kabinie myśliwca zastąpiono systemem budowania świadomości sytuacyjnej w oparciu o helm pilota.

miotów. Raytheon stał się także partnerem dla znajdującego się w Centrum laboratorium robotycznego.

Firma udziela również finansowego wsparcia na działalność uczelni wyższych. W 2015 roku przekazała grant w wysokości 100 tys. USD na rzecz rozwoju studiów w dyscyplinach STEM prowadzonych na Wojskowej Akademii Technicznej oraz Politechnice Warszawskiej. Za środki te zrealizowano konkretne projekty. Raytheon uczestniczył również w popularyzacji projektów historycznych z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Angażuje się w kolejne działania. Takim przykładem jest książka Kenetha Malcolma Murraya „Skrzydła nad Polską”, opisująca losy Eskadry Kościuszkowskiej podczas wojny 1920 roku – jej wydanie zaplanowano jeszcze na 2020 rok.

Pratt & Whitney Rzeszów, obecnie wchodzący w skład Raytheon Technologies, jest inicjatorem regionalnego klastra przemysłowego Dolina Lotnicza, zlokalizowanego w południowo-wschodniej Polsce. Jest także zaangażowany w wiele programów i inicjatyw wspierających edukację dzieci i młodzieży w dziedzinie nauk ścisłych (STEM). Collins Aerospace, również część Raytheon Technologies, w ramach działalności prospołecznej od dawna współpracuje z wieloma uczelniami i szkołami. ■

Fotografie w artykule: Raytheon Technologies, Mariusz Cielma.

